"המעט שאנו, החיים, יכולים לגמול לחברנו המתים - הוא הזיכרון ההולך אחריהם ואיתנו"

יצחק רבין.

פרנבך אריה (ארנסט) ז"ל

3.6.1920 – 1.5.1943

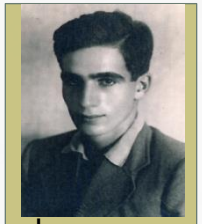

החקר של
אסתר
ביניאק
תאריך
מרץ 2016

"כי מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד"
(ירמיהו לא')

מסמך 1: דף נופל
מקור: אתר יזכור משרד הביטחון

פרנבך, אריה

בן ברונו. נולד בשנת תר"פ בגרמניה, ועלה לארץ-ישראל במסגרת עלית הנוער בשנת 1936. בראשית דרכו בארץ למד בבית-הספר החקלאי בבן-שמן, ואחרי כן התגורר בירושלים ועבד כפועל בבית-חרושת.

במלחמת העולם השניה התגייס לצבא הבריטי, והוצב לפלוגת 462 של חיל ההובלה. הוא שרת במצרים ובבירות, ובשלהי אפריל 1943 יצא עם פלוגתו על סיפון האניה "ארינפורה" ממצרים לכיוון מאלטה, כדי להשתתף בפלישה לאירופה. ביום כ"ז בניסן תש"ג (1.5.1943) חג מעל שירת האניות, שה"ארינפורה" שטה בראשה, מטוס סיור גרמני. המטוס הזעיק מטוסי הפצצה, שהגיעו לעת ערב והפציצו את השיירה. אניתו של אריה ספגה פגיעה ישירה וטבעה. מאה וארבעים מחיילי פלוגה 462 ניספו באסון. אריה היה ביניהם. הניח אישה.

שמו הונצח ב"ספר ההתנדבות", בספר "יזכור של מכון ז'בוטינסקי וב"ספר השנה של העתונאים" תש"ו ובכתב העת של עלית הנוער - "עלים". בבית הקברות הצבאי שעל הר הרצל בירושלים, הוקמה לזכר הנעדרים אנדרטה דמויית אניה ולידה בריכת מים שבקרקעיתה חקוקים שמות הנופלים.

חסר:
שם אמו, תאריך ומקום
לידה מדויקים
ותאריך עליה מדויק

מסמך 2: בעלי סרטיפיקטים (אשרה) שעלו מגרמניה והגיעו לבן-שמן

מקור : ארכיון הציוני S75\751-17

בן שמן שנות ה-40, מקור לא ידוע

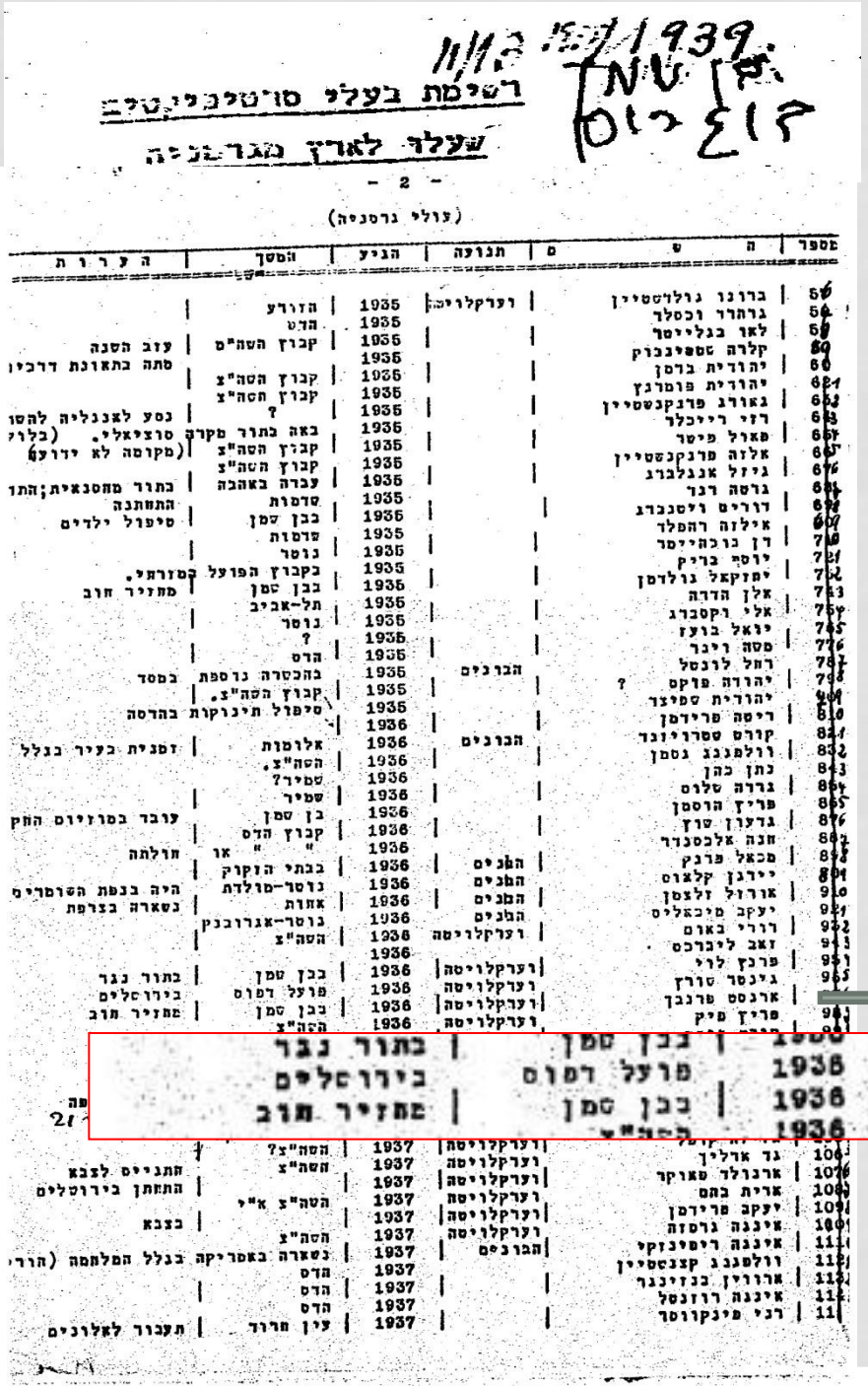

רשימת בעלי סרטיפיקטים

שעלו לארץ מגרמניה

- 2 -

(עולי גרמניה)

מספר	ה ש ם	תנועה	הגיע	המשך	ה ע ר ו ת
59	ברונו גולדשטיין	ורקלויסה	1935	הזורע	
59	גרהרד וכסלר		1935	הדס	
59	לאו בגלייטר		1935	קבוץ השה"ס	עזב השנה
60	קלרה שטיינבוק		1935		סתה בתאונת דרכים
60	יהודית בדסן		1935	קבוץ השה"צ	
621	יהודית פומרנץ		1935	קבוץ השה"צ	
63	גאורג פרנקנשטיין		1935	?	נסע לאנגליה להשו
63	רזי רייכלר		1935	באה בתור מקרה סוציאלי.	(בלוי
65	פאול פישר		1935	קבוץ השה"צ	(מקומה לא ידוע)
65	אלזה פרנקנשטיין		1935	קבוץ השה"צ	
67	גיזל אנגלברג		1935	עבדה באהבה	בתור מתנאית;התו
68	גרטה דנר		1935	שדמות	התשתנה
69	דוריס ויסנברג		1935	בבן שמן	טיפול ילדים
69	אילזה רהפלד		1935	שדמות	
70	דן נוכהיימר		1935	נוטר	
72	יוסף בריק		1935	בקבוץ הפועל המזרחי.	
72	יחזקאל גולדמן		1935	בבן שמן	מחזיר חוב
73	אלן הדדה		1935	תל-אביב	
75	אלי וקסברג		1935	נוטר	
76	יואל בוצ		1935	?	
77	מסה וינר		1935	הדס	
78	רחל לונסל	הבונים	1935	בהכשרה נוספת	בטסר
79	יהודה פוקס ?		1935	קבוץ השה"צ.	
80	יהודית שפיצר		1935	טיפול תינוקות בהדסה	
81	ריטה פרידמן		1936		
82	קורט שטרוזינגר	הבונים	1936	אלומות	זמנית בעיר בגלל
83	וולפגנג גטמן		1936	השה"צ.	
84	נתן כהן		1936	שמיר?	
86	גרדה שלום		1936	שמיר	
86	פריץ הוסמן		1936	בן שמן	עובד בסוזיוס החק
87	גדעון טוץ		1936	קבוץ הדס	
88	חנה אלכסנדר		1936	" " או	חולתה
88	מיכאל פרנק	התנים	1936	בבתי הזקוק	
89	יירגן קלאוס	התנים	1936	נוטר-מולדת	היה בנסת השומרים
90	אורזל זלצמן	התנים	1936	אחות	נשארה בצרפת
92	יעקב מיכאליס	ורקלויסה	1936	נוטר-אגרובנק	
92	דורי באום		1936	השה"צ	
93	זאב ליברכס		1936		
93	פרנץ לוי	ורקלויסה	1936	בבן שמן	בתור נגר
93	גינטר טורץ	ורקלויסה	1936	פועל דפוס	בירושלים
93	ארנסט פרנבך	ורקלויסה	1936	בבן שמן	מחזיר חוב
93	פריץ פיק	ורקלויסה	1936	השה"צ	
106	גד אדלין	ורקלויסה	1937	השה"צ?	
107	ארנולד שאוקר	ורקלויסה	1937	השה"צ	התגייס לצבא
108	ארית בהם	ורקלויסה	1937		התחתן בירושלים
109	יעקב פרידמן	ורקלויסה	1937	השה"צ א"י	
110	אינגה גרסזה	ורקלויסה	1937		בצבא
111	אינגה ריפסינזקי	ורקלויסה	1937	השה"צ	
112	וולפגנג קצנסטיין	הבונים	1937	נשארה באפריקה בגלל המלחמה	(הורי
113	ארווין בנזינגר		1937	הדס	
114	אינגה רוזנטל		1937	הדס	
115	רני פינקוסר		1937	הדס	
			1937	עין חרוד	תעבור לאלונים

ארנסט פרנבך

מסמך 3: רשימת עולים באוניה גליל

מקור: ארכיון הציוני S104\585

האוניה גליל, מקור: לא ידוע

עלה ארצה ב- 26.10.1936
באנייה "גליל"

לשכת העליה ב

אניה חיפה תאריך

חברה

מס'	שם משפחה	שם	גיל	מוצא	הקרובים באיי וכתבתם	הערות
48	לוי	אלפרד	17	ב3		
49	לוין	משה	18	ב3		
50	לנגשמר	ברמולד	28	ג		5926
51	לוי	מרגן	15	ב3		
52	לזרבר	חנה	61	א1		
53	לוי	ברנרד	42	א1/4		
54	"	תרמן	11	"		
55	"	אליהו	10	"		
56	"	יהודית	6	"		
57	לנגמן	נתן	15	ב3		
58	מוקום	הרמן	15	ב3		
59	מרקין	עמליה	60	ד		
60	מסמסרוזם	ארמה	35	ד		
61	סילמן	אזרל	64	ד		
62	"	רחל	68	"		
63	סמילגס	מזזם	50	א1		
64	"	פניה	40	"		
65	"	יוסף	12	"		
66	"	מוניה	10	"		
67	סרמקי	יעקב	13	ב3		
68	פירסם	זלמר	25	ג		3187
69	פינקלשטין	מזרים	56	ד		
70	"	ברמה	44	"		
71	פדרלין	יזליום	60	ד		
72	"	סלמה	48	"		
73	"	ברמל	15	"		
74	"	איליה	13	"		
75	"	אירמה	10	"		
76	"	לזלוסה	8	"		
77	פסרמן	יעקב	15	ב3		
78	פינקמר	רבקה	14	ב3		
79	פיס	מרגן	17	ב3		
80	מפירלינג	יעקב	22	ג		3216
81	פוזנק	גרה	15	ב3		
82	פלס	ארנסם	29	ד		2896
83	פינרלינג	ברמה	29	ד		
84	"	לאה	4	"		
85	פלם	יליאופולד	23	ג		1590
86	מאוקר	ארנולד	15	ב3		
87	פלבצינסקי	לורזה	61	א1		
88	"	קרולינה	63	"		
89	פולם	מנס	36	אב		
90	"	תילדגרד	35	"		
91	"	יורגן	8	"		
92	"	יוזי	15	"		
93	"	שושנה	14	"		
94	פרנבר	ארנסם	18	ב3		
95	ציגנביץ	אברהם	16	ב3		

26.10.36

מסמך 4 : מכתב של אריה אל הנס בייט מהסוכנות היהודית

מקור : ארכיון הציוני S75\753-179

ים המלח, 8.1.39

לכב' הנס בייט

"בקשר עם שיחתנו ביום השישי הנני רוצה לספר לך על תולדות חיי בארץ. עליתי בשנת 1936 מטעם המוסד של עלית הנוער מגרמניה לבן שמן בגיל 16 שנה. באתי כחבר פלוגת נוער של הוערקלויטה, אך כעבור ¾ שנה בערך עזבתי את הפלוגה הזאת מסיבות חברתית, כי הפלוגה הזאת לא מוצאת חן בעיני...סיבה שנייה הייתה שאז לא רציתי לעבוד בחקלאות, כי אז השלתי את עצמי אשליות שונות על האפשרות להשתלמות רוחנית ולמקצוע חופשי. את גמר הכשרתי בבן שמן ניתנה לי מטעם המוסד האפשרות לצאת עם פלוגות הנוער העובד להכשרה נוספת לאיזה משק של הקיבוץ המאוחד אומנם אז לא קיבלתי את ההצעה הזאת כיוון שמכרים רצו לסדר לי מקום (למוד) עבודה במפעל חברת- האשלג בים המלח קיבלתי את התוכנית הזאת מפני שחשבתי אולי (?) שם כסף בכדי ל(?) את הורי אשר עדיין נמצאים בגרמניה. אולם לא הסכימו לקבל אותי שם אלא בתנאים של מתלמד בשכירות יומית של (?). היות וכבר בחוץ לארץ התחלתי לעבוד במסגרייה קיוויתי להשתלם שם במקצוע הזה. אך כשהתחלתי לעבוד התברר לי מהר שאין שום תנאי לימוד הגונים שגם אין אפשרות לפעולה תרבותית מסודרת- אין שם ספריה (?), אין שם פועלים שיכולים לעזור בלימוד שלי- כסף לא נשאר לי הרבה ואין תקווה וסיכוי שבמשך הזמן יוטב המצב בהרבה, והחלטתי לעזוב את המקום.

אני מתעניין התעניינות רבה באמנות וגם באשליותיי הקודמות שאפתי לזה להתעסק יותר באומנות. הייתי מודה לך מאוד אילו יכולת לעזור לי במציאת עבודה בבית הוצאה לאומנות או בחנות..."

ים המלח 8.1.39

לכב"

[illegible] תיס ב"ט

בקשר עם שיחתנו ביום השישי הנני רוצה לספר לך על תולדות חיי בארץ. עליתי בשנת 1936 מטעם המוסד של עלית הנוער מגרמניה לבן שמן בגיל 16 שנה. באתי כחבר פלוגת נוער של הוערקלויטה", אך כעבור ¾ שנה בערך עזבתי את הפלוגה הזאת מסיבות חברתית, כי הפלוגה הזאת לא מוצאת חן בעיני...סיבה שנייה הייתה שאז לא רציתי לעבוד בחקלאות, כי אז השלתי את עצמי אשליות שונות על האפשרות להשתלמות רוחנית ולמקצוע חופשי. את גמר הכשרתי בבן שמן ניתנה לי מטעם המוסד האפשרות לצאת עם פלוגת הנוער העובד להכשרה נוספת לאיזה משק של הקיבוץ המאוחד. אומנם אז לא קבלתי את התנאים הנ"ל כיון שמכרים כלו לסדר לי מקום (למוד) עבודה בשביל חברת האשלג בים המלח קיבלתי את התוכנית הנ"ל שחשבתי אולי יש כסף בכדי לעזרם את הורי אשר עדיין נמצאים בגרמניה. אולם לא הסכימו לקבל אותי שם אלא בתנאים של מתלמד בשכירות יומית של 5 מיל. היות וכבר בחוץ לארץ התחלתי להשתלם שם במקצוע הזה. אך כשהתחלתי לעבוד התברר לי מהר שאין שום תנאי לימוד הגונים שגם אין אפשרות לפעולה תרבותית מסודרת- אין שם ספריה, אין שם פועלים שיכולים לעזור בלימוד שלי- כסף לא נשאר לי הרבה ואין תקוה וסיכוי שבמשך הזמן יוטב המצב בהרבה, והחלטתי לעזוב את המקום.

אני מתעניין התעניינות רבה באמנות וגם באשליותי הקודמות שאפתי לזה להתעסק יותר באומנות. הייתי מודה לך מאוד אילו יכולת לעזור לי במציאת עבודה בבית הוצאה לאומנות או בחנות.

המשך מסמך 4: מכתב של אריה אל הנס בייט מהסכנות היהודית

מקור : ארכיון הציוני S75\753-179

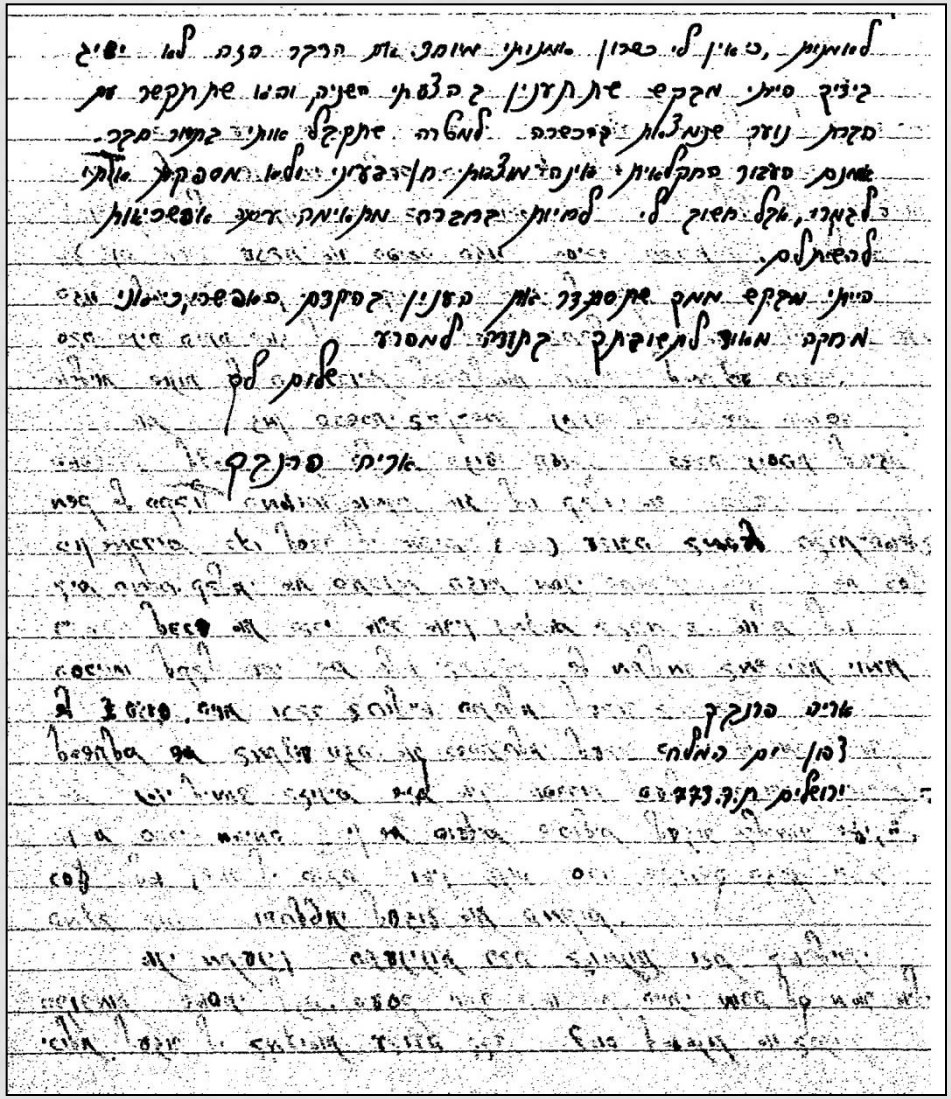

" לאומנות, כי אין לי כישרון אמנותי מיוחד. אם הדבר הזה לא ישיג בידיך (?) הייתי מבקש שתתעניין בהצעתי השנייה, והיא שתתקשר עם חברת נוער שנמצאת בהכשרה למטרה שתקבל אותי בתור חבר, אומנם העבודה החקלאית אינה מוצאת חן בעיני ולא מספקת אותי לגמרי, אבל חשוב לי לחיות בחברה מתאימה עם אפשרויות להשתלם.
הייתי מבקש ממך שתסדר את העניין בהקדם האפשרי כי אני מחכה מאוד לתשובתך התודה למפרע

שלום לך
אריה פרנבך"

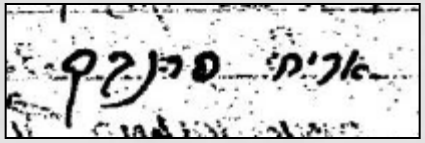

מסמך 5: תיק ההתאזרחות של ארנסט פרנבך
מקור: ארכיון המדינה

שם: פרנבך ארנסט
כתובת: מוצא, בית טיטלר ירושלים
מקום לידה: Breslau, גרמניה
תאריך לידה: 3.6.1920
אזרחות: גרמנית
מקצוע: פועל חקלאי

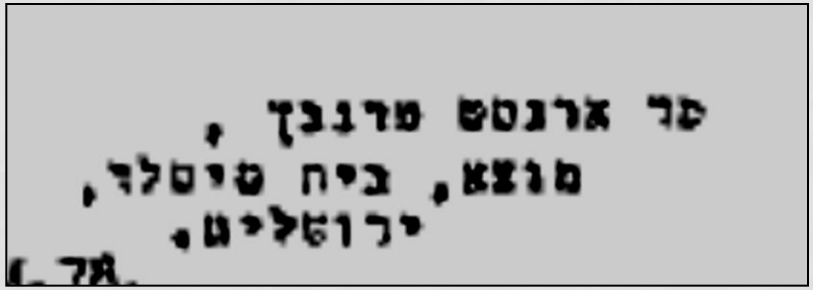

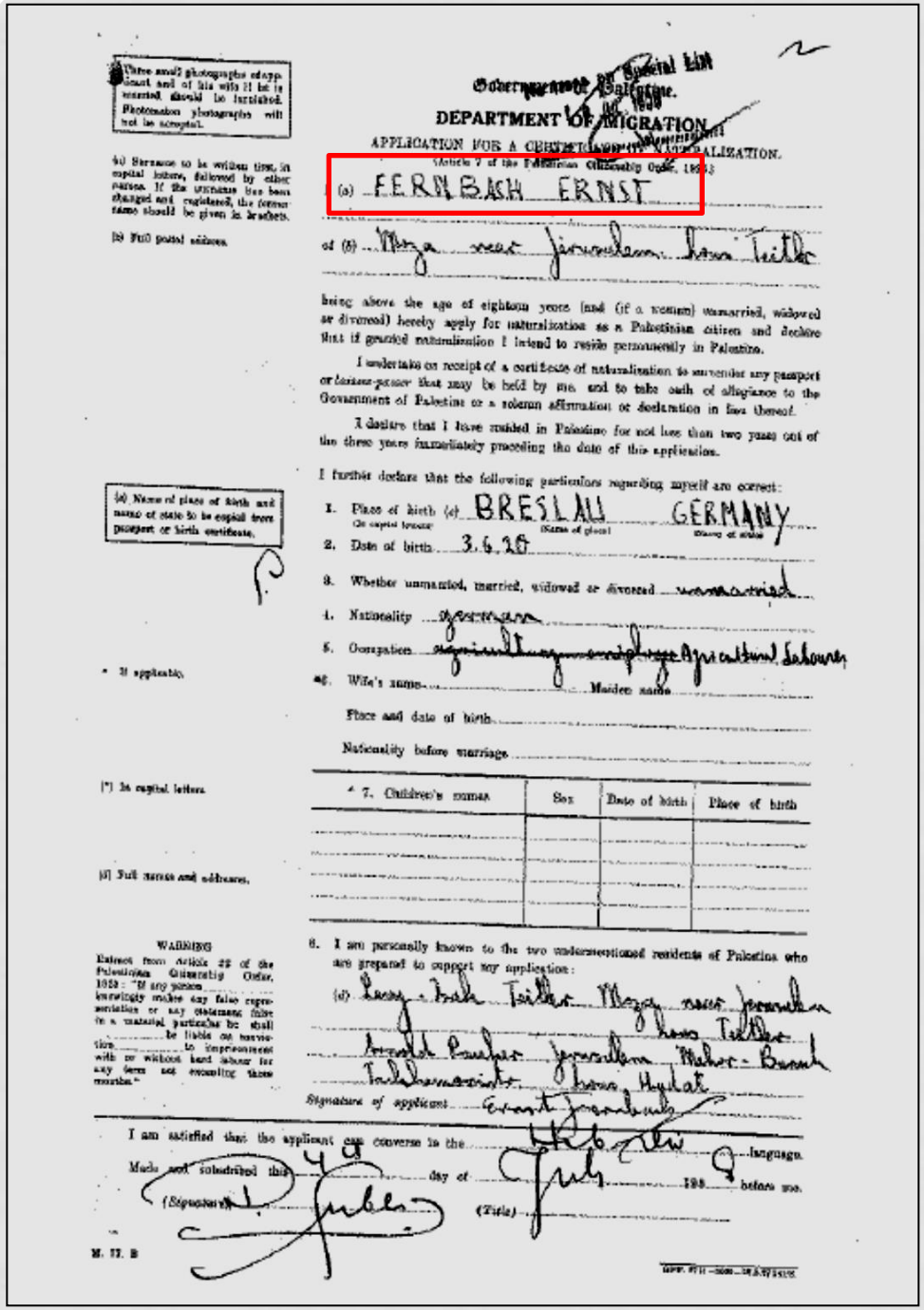

Three small photographs of applicant and of his wife if he is married should be furnished. Photostatic photographs will not be accepted.

(a) Surname to be written first, in capital letters, followed by other names. If the surname has been changed and registered, the former name should be given in brackets.

(b) Full postal address.

(c) Name of place of birth and name of state to be copied from passport or birth certificate.

* If applicable.

(*) In capital letters.

(d) Full names and addresses.

WARNING

Extract from Article 22 of the Palestinian Citizenship Order, 1925: "If any person knowingly makes any false representation or any statement false in a material particular he shall be liable on summary conviction to imprisonment with or without hard labour for any term not exceeding three months."

M. 17. B

Government of Palestine.
DEPARTMENT OF MIGRATION.
APPLICATION FOR A CERTIFICATE OF NATURALIZATION.
(Article 7 of the Palestinian Citizenship Order, 1925.)

(a) FERNBACH ERNST

of (b) Moza near Jerusalem, house Teitler

being above the age of eighteen years (and (if a woman) unmarried, widowed or divorced) hereby apply for naturalization as a Palestinian citizen and declare that if granted naturalization I intend to reside permanently in Palestine.

I undertake on receipt of a certificate of naturalization to surrender any passport or laissez-passer that may be held by me, and to take oath of allegiance to the Government of Palestine or a solemn affirmation or declaration in lieu thereof.

I declare that I have resided in Palestine for not less than two years out of the three years immediately preceding the date of this application.

I further declare that the following particulars regarding myself are correct:

1. Place of birth (c) BRESLAU (Name of place) GERMANY (Name of state)
2. Date of birth 3.6.20
3. Whether unmarried, married, widowed or divorced unmarried
4. Nationality German
5. Occupation ~~agricultural employee~~ Agricultural Labourer
6. Wife's name ..... Maiden name .....

Place and date of birth .....

Nationality before marriage .....

* 7. Children's names	Sex	Date of birth	Place of birth

8. I am personally known to the two undermentioned residents of Palestine who are prepared to support my application:

(d) Lassy - Bach Teitler Moza near Jerusalem house Teitler
Arnold Paulser Jerusalem Maher - Bank
Teilhaus Haus Hulat

Signature of applicant Ernst Fernbach

I am satisfied that the applicant can converse in the Hebrew language.

Made and subscribed this 4 day of July 193 before me.

(Signature) (Title)

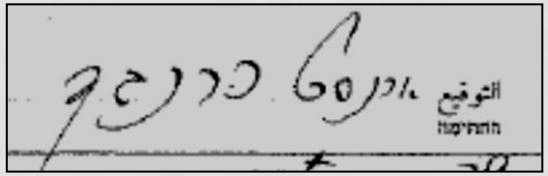

חתימתו של ארנסט

מסמך 6: תעודת התאזרחות על שם Fernbach Ernest
מקור: ארכיון המדינה: מ6330/47

PARTICULARS RELATING TO APPLICANT.

اوصاف الطالب او الطالبة

פרטים בנוגע למבקש(ת)

Place and date of birth ....Breslau, Germany; 3.6.1920 .... ברסלאו , גרמניה; .... مكان وتاريخ الولادة
מקום הולדת(ו) ויום הולדת(ו)

Nationality ....German .... גרמנית .... الجنسية
נתינות(ו)

Trade or occupation ....Agricultural labourer .... פועל חקלאי .... المهنة او الصنعة
משלח יד(ו)

Unmarried, married, widowed or divorced ....Unmarried .... בלתי נשוי .... غير متزوج او غير متزوجة . متزوج او متزوجة . ارمل او ارملة . مطلق او مطلقة
בלתי נשוי(אה), נשוי(אה), אלמן(נה) או גרוש(ה)

Name of wife .....—— .... —— .... اسم الزوجة
שם אשתו

Sworn or affirmed and subscribed this ..... day of ....., 193.....

(Signature)..... *(Title)*.....

Signature of holder.....

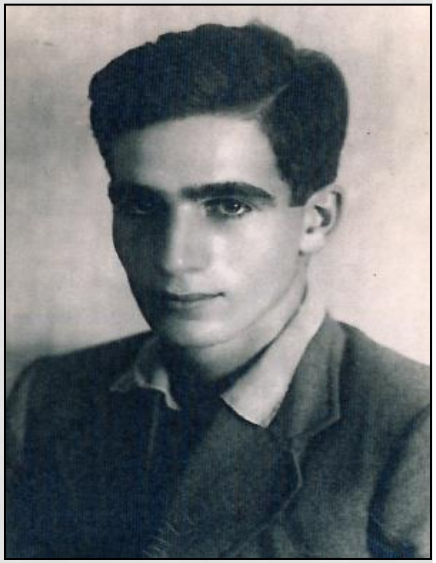

תמונה של ארנסט
אריה
מאותו מסמך

מסמך 7 : רשימת העולים באוניה "גליל"

מקור: ארכיון המדינה ISA1\15491\1-23

מחלקת העליה של הסוכנות היהודית לא"י

לשכת העליה, חיפה

מס. _____

רשימת עולים שבאו לא"י

היום 9.9.1939 האניה "גליל" החברה דף-3-

מס. סדרתי	המשפחה	השם	גיל	סוג	מס. הרשיון	הקרובים בא"י וכתובתם	הערות
100	מלסון	מרידריך ו.	16	ב-3			
101	מרגלמאיד	אלכסנדר	39	א-1			
102	"	הלבה	29	"			
103	מרביסטצקי	חנס	16	ב-3			
104	מורגס	אותזר	17	ב-3			
105	מרנבך	ברונו	60	ד			
106	"	רוזה-שמה	60	"			
107	מישר	מיבל	17	ב-3			
108	מישר	אוגן	36	א-1			
109	"	ליביה	25	ד			
110	מרגקנברג	אירנה-שרה	16	ב-3			
111	מרגקל	אריך	17	ב-3			
112	מייבלמן	מקס-ישראל	42	א-1			
113	"	פליזה-שרה	33	"			
114	"	הנס	9	"			
115	פולק	הוברט-ישראל	36	א-1			
116	"	לאה-לילי ס.	24	"			
117	"	אלס-מאיר ס.	2	"			
118	צוצקה	מקס	36	א-1			
119	"	טרלומה	39	"			
120	צרקוביץ	ד"ר בורו	54	ג	366		
121	"	קורצליה	47	"	"		
122	מרגיק	הילדגרד ס.	16	ב-3			
123	ציפס	הרשה	15	ב-3			
124	צכיק	מרריץ	18	ב-3			
125	קרגל	אלכסנדר	16	ב-3			
126	קלפר	רודולף	16	ב-3			
127	קלר	בלה-שרה	55	ד			
130	קרסר	אמיל	15	ב-3			
131	קלמר	יוריי	16	ב-3			
132	רוזנפלד	ריקמדר	65	ג	367		
133	רוס	אלקנה	27	ג	265		
134	"	טרנדל	27	"	"		
135	"	מלכה	תדשים	"	"		
136	רוזנצוייג	בנימין	25	ב-3			
137	רוזנברג	איגנה	15	ב-3			
138	רוזנברג	ארוין-יוסף	17	ב-3			
139	רייס	פרדינגד	55	ד			

פרנבך ברונו ורוזה עלו ארצה ב-9.9.1939 באנייה גליל

ברונו פרנבך, מקור: ארכיון המדינה

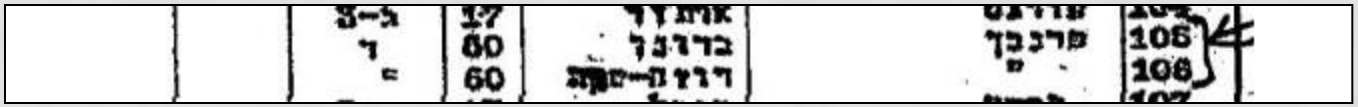

מסמך 8 : כרטיס עליה על שם ברונו פרנבך 3.9.1939
מקור: ארכיון הציוני ST 6c

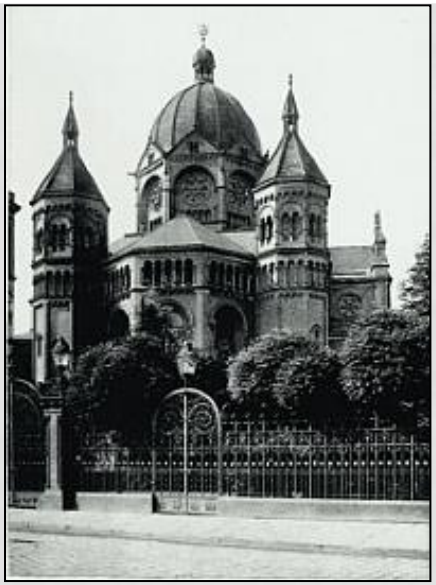

ברסלאו שנות ה-40, מקור: אתר אירגון יוצאי מרכז אירופה

ברונו פרנבך אביו של אריה פרנבך, בן 60
עיסוק: סוחר
נשוי ל: רוזה-שרה בת 60
קרובים בארץ ישראל: בלקין אלה מחדרה

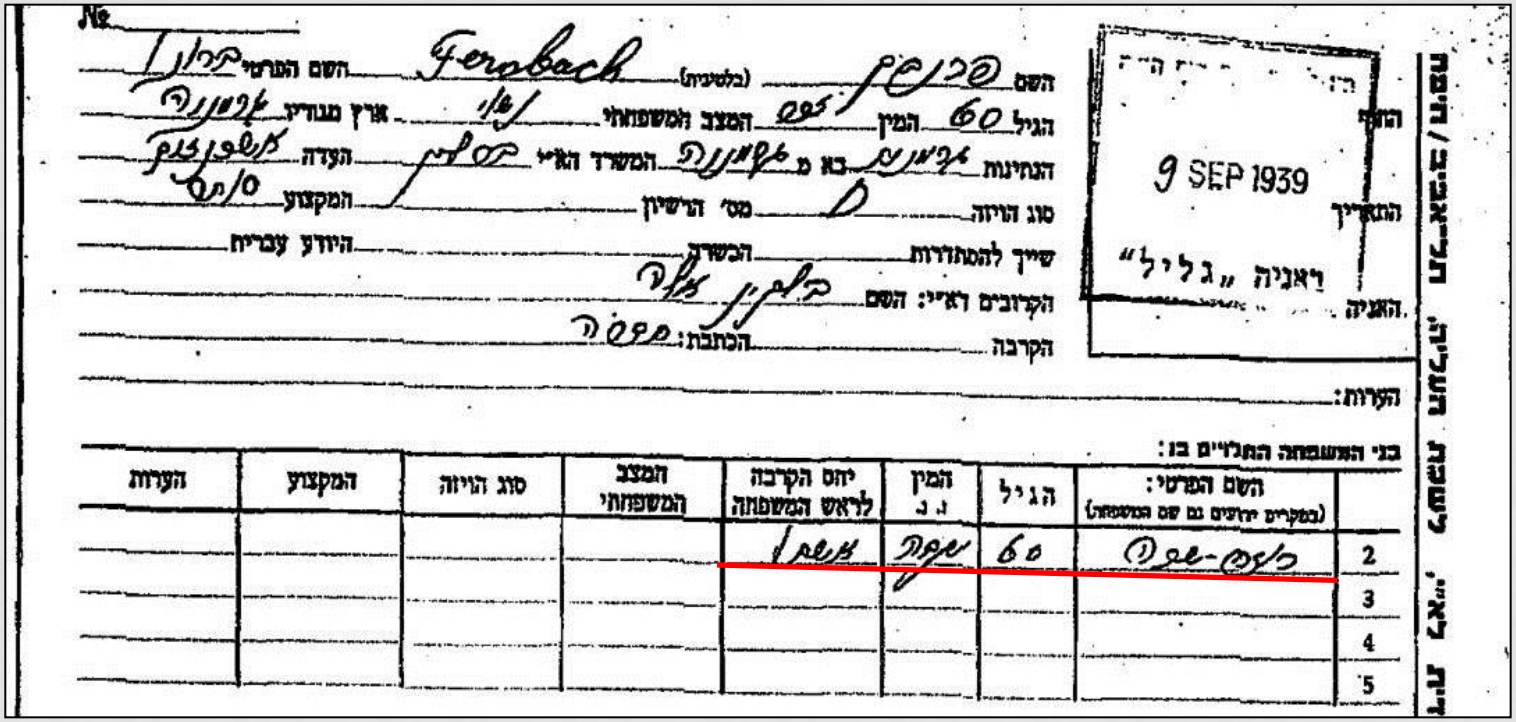

No.
השם הפרטי: ברונו Ferobach (בלטינית) השם: ברנשן
ארץ מגוריו: גרמניה המצב המשפחתי: נשוי הגיל: 60 המין: זכר
העדה: משפחתי הנחינות: אריאנים בא מ גרמניה המשרד הא"י: תל אביב
המקצוע: סוחר מס' הרישיון: D סוג הויזה:
היודע עברית: הכשרה: שייך להסתדרות:
הקרובים בא"י: השם: בלקין אלה
הקרבה: הכתובת: מחדרה
9 SEP 1939
התאריך
ויאניה „גליל"
האניה
הערות:
בני המשפחה הנלווים בו:

	השם הפרטי: (במקרים ידועים גם שם המשפחה)	הגיל	המין ז. נ.	יחס הקרבה לראש המשפחה	המצב המשפחתי	סוג הויזה	המקצוע	הערות
2	רוזה-שרה	60	נקבה	אשתו				
3								
4								
5								

עמוד / מספר אישי / מספר אב / מספר אב

מסמך 9 : דף חיפוש קרובים 1.10.1940
מקור: ארכיון הציוני מדור חיפוש קרובים

המבוקש : פרנבך אריך , יליד 17.11.1881 מאיזור קטוביץ'
שמות ההורים: הרמן וחולדה פרנבך
המקום האחרון הידוע שהיה בו: מחנה עבודה בסוביבור
עיסוק אחרון: סוחר ברזל

מבוקשות גם בנותיו:
1. גרדה, בת 30
2. ארנה, בת 27

המבקש: האח פרנבך ברונו
כתובת בארץ: רחוב בצלאל, בית מואקט ירושלים, יליד 26.7.1879
כתובת אחרונה בחו"ל: ברסלאו
המקצוע האחרון: מהנדס

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל—המדור לחפוש קרובים
JEWISH AGENCY FOR PALESTINE – SEARCH BUREAU FOR MISSING RELATIVES
JERUSALEM P.O.B. 92 ירושלים, ת. ד.

שאלון מס׳ 2 Questionnaire No. 2

תאריך Date 1.10.40

File No. מס. התיק 82701

חפוש קרובים בחוץ־לארץ
LOCATION OF RELATIVES ABROAD

התשובה תנתן רק אחרי שהוא תניע אלינו מחו"ל.
We can send you our reply only after we have received one ourselves.

נא למלא כשל שה העתקים בכתב ברור (**בדיו ובאותיות דפוס או במכונת כתיבה**), אחרת יוחזר לך שאלון זה. כן הכרחי לכתוב גם **באנגלית** כי השאלון נשלח גם למקומות שונים בחוץ לארץ.
Complete *in triplicate in ink in printed letters or by* **typewriter,** *otherwise this questionnaire may be returned to you. Please write in English, as it will also be sent abroad.*

1) שם המשפחה של **המבוקש(ת)** בחו"ל (אם נשואה רשום גם את שמה הקודם) Surname of inquiree (If a married woman, state also maiden name)	FERNBACH
2) שמות הפרטיים (כולם) Private names (all)	Erich
3) תאריך הלידה ומקומה או הגיל Date and place of birth or age	17.11.81, Zawodzie/Kattowitz
4) נתינות Nationality	Germany
5) שמות ההורים Parents' names	Hermann & Hulda Fernbach
6) תאריך ומקום הידיעה האחרונה Date and place of last information	26.7.42 from Arbeitslager OSSOWA
הכתובת האחרונה והתאריך Last known address and date	Post SOBIBOR, Kreis CHOLM Distrikt LUBLIN
8) מקום מגורים לפני המלחמה Place of residence before the War	BRESLAU, CHARLOTTENSTR. 40
9) מקצוע ומקום העבודה האחרון Occupation or trade, and name and address of last employer	Iron-merchant

10) פרטים ע"ד בני המשפחה הנלוים אל המבוקש Details of family staying with the inquiree

הגיל Age	שמות פרטיים Private Names	שם המשפחה Surname	יחס הקרבה אל המבוקש Nature of relationship to the inquiree
30	Gerda	Fernbach	daughter
27	Erna	"	"
			(2)
			(3)
			(4)

11) קרובים או מכרים החיים כעת בחו"ל העלולים לדעת על גורל הנ"ל Friends or acquaintances now living abroad who may know about inquiree's fate	
12) פרטים נוספים Additional particulars	
13) שם המשפחה של **המבקש(ת)** בא"י (אם נשואה רשום גם את שמה הקודם) Surname of inquirer (If a married woman, state also maiden name)	FERNBACH,
14) שמות הפרטיים (כולם—גם בצורתם בחו"ל) Private names (all of them and also in their pro-Palestine form)	Bruno,
15) כתובת מלאה Full Address	Jerusalem Bezalel Str. House MOAKET
16) תאריך הלידה ומקומה (או הגיל) Date and place of birth (or age)	26.7.79, Zawodzie/Kattowitz
17) המקצוע בחו"ל Occupation abroad	Engineer / Agent
18) מקום המגורים האחרון בחו"ל Last address abroad	BRESLAU, Rehdigerstr. 35
19) יחס הקרבה אל המבוקש Nature of relationship to the inquiree	Brother

Bruno Fernbach

הערות Remarks

מסמך 10 : יד ושם דפי עד

מקור: ארכיון הציוני מדור לחיפוש קרובים

המבוקש: הרמין וכסמן לבית פרנבך
תאריך לידה : 6.1.1876
נתינות: גרמניה
שמות ההורים: הרמן פרנבך
מקום ידיעה אחרון: 30.6.1942 מברסלאו
מקום מגורים לפני המלחמה: ברלין

המבקש: האח פרנבך ברונו
כתובת בארץ: רחוב בצלאל, בית מואקט ירושלים, יליד 26.7.1879
כתובת אחרונה בחו"ל: ברסלאו
המקצוע האחרון: מהנדס

הרמין וכסמן לבית פרנבך ,אחותו של ברונו נספתה בשואה

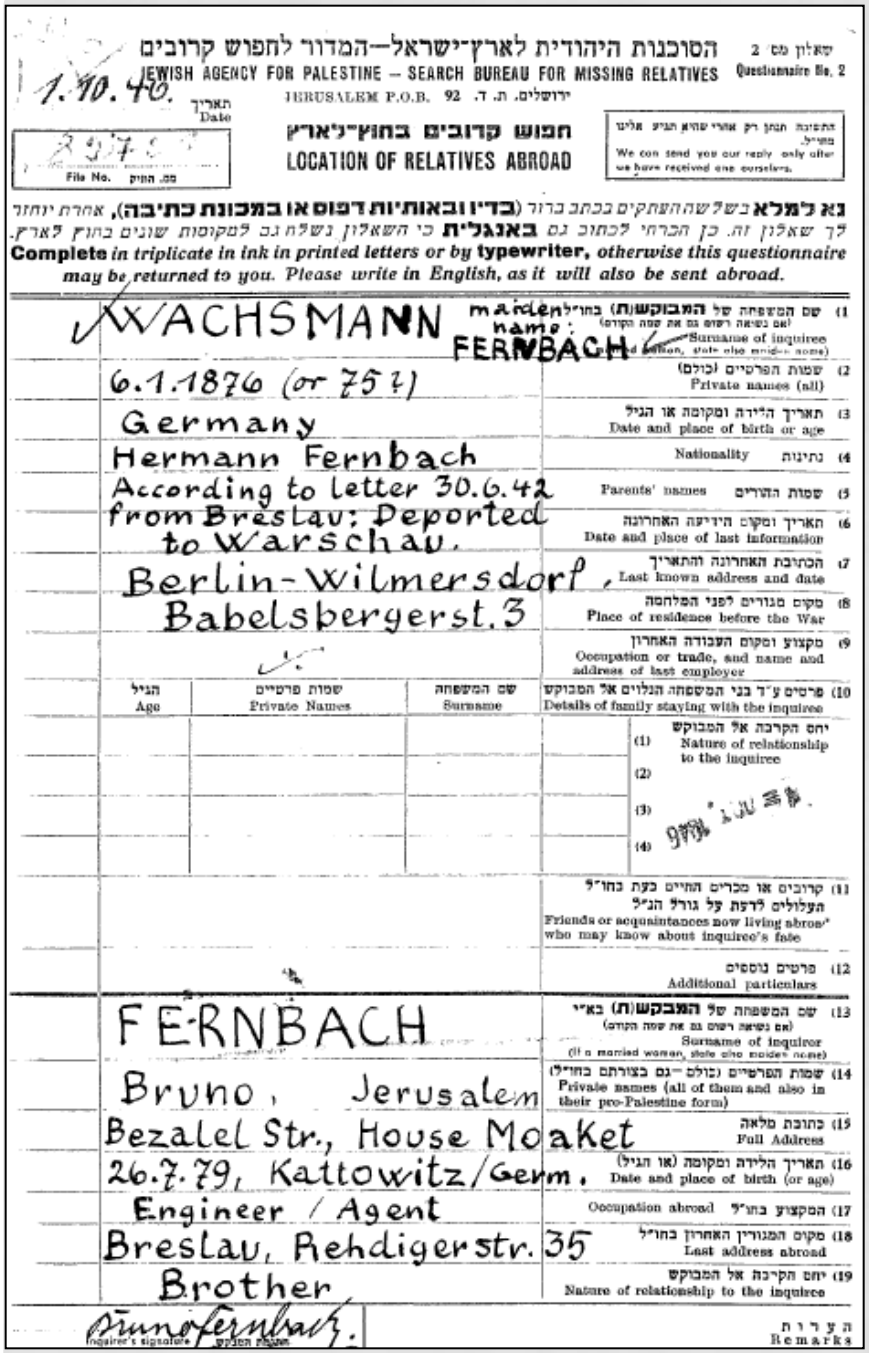

שאלון מס 2 Questionnaire No. 2

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל—המדור לחפוש קרובים
JEWISH AGENCY FOR PALESTINE – SEARCH BUREAU FOR MISSING RELATIVES
JERUSALEM P.O.B. 92 ירושלים, ת. ד.

1.10.46. תאריך Date

2977 File No. מס. הדוק

חפוש קרובים בחו"ל
LOCATION OF RELATIVES ABROAD

We can send you our reply only after we have received one ourselves.

נא למלא בשלשה העתקים בכתב ברור (בדיו ובאותיות דפוס או במכונת כתיבה), אחרת יוחזר לך שאלון זה. כן הברחי לכתוב גם באנגלית כי השאלון נשלח גם למקומות שונים בחוץ לארץ.
Complete *in triplicate in ink in printed letters or by* **typewriter,** *otherwise this questionnaire may be returned to you. Please write in English, as it will also be sent abroad.*

(1) שם המשפחה של המבוקש(ת) בחו"ל (אם נשואה רשום גם את שמה הקודם) Surname of inquiree (If a married woman, state also maiden name): WACHSMANN maiden name: FERNBACH

(2) שמות הפרטיים (כולם) Private names (all): 6.1.1876 (or 75?)

(3) תאריך הלידה ומקומה או הגיל Date and place of birth or age: Germany

(4) נתינות Nationality: Hermann Fernbach

(5) שמות הורים Parents' names: According to letter 30.6.42 from Breslau: Deported to Warschau.

(6) תאריך ומקום הידיעה האחרונה Date and place of last information: Berlin-Wilmersdorf, Babelsbergerst. 3

(7) הכתובת האחרונה והתאריך Last known address and date

(8) מקום מגורים לפני המלחמה Place of residence before the War

(9) מקצוע ומקום העבודה האחרון Occupation or trade, and name and address of last employer

(10) פרטים ע"ד בני המשפחה הנלוים אל המבוקש Details of family staying with the inquiree

שם המשפחה Surname	שמות פרטיים Private Names	הגיל Age

יחס הקרבה אל המבוקש Nature of relationship to the inquiree (1) (2) (3) (4)

(11) קרובים או מכרים החיים כעת בחו"ל העלולים לדעת על גורל הנ"ל Friends or acquaintances now living abroad who may know about inquiree's fate

(12) פרטים נוספים Additional particulars

(13) שם המשפחה של המבקש(ת) בא"י (אם נשואה רשום גם את שמה הקודם) Surname of inquirer (If a married woman, state also maiden name): FERNBACH

(14) שמות הפרטיים (כולם—גם בצורתם בחו"ל) Private names (all of them and also in their pre-Palestine form): Bruno, Jerusalem

(15) כתובת מלאה Full Address: Bezalel Str., House Moaket

(16) תאריך הלידה ומקומה (או הגיל) Date and place of birth (or age): 26.7.79, Kattowitz/Germ.

(17) המקצוע בחו"ל Occupation abroad: Engineer / Agent

(18) מקום המגורים האחרון בחו"ל Last address abroad: Breslau, Rehdigerstr. 35

(19) יחס הקרבה אל המבוקש Nature of relationship to the inquiree: Brother

Inquirer's signature חתימת המבקש: Bruno Fernbach.

הערות Remarks

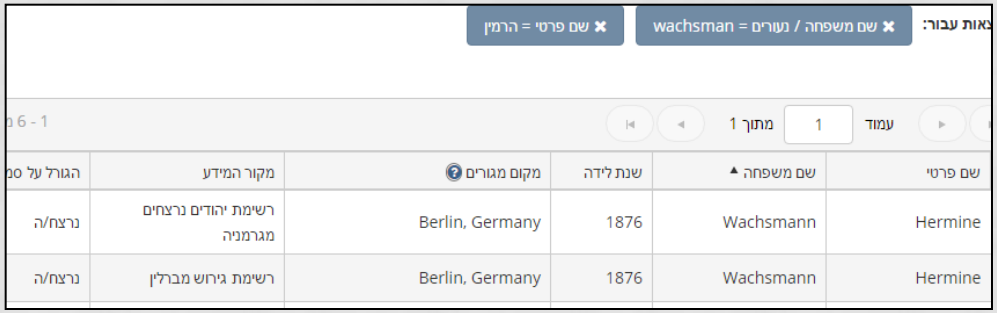

תוצאות עבור: שם משפחה / נעורים = wachsman | שם פרטי = הרמין

1 - 6 מתוך 1 עמוד 1

שם פרטי	שם משפחה	שנת לידה	מקום מגורים	מקור המידע	הגורל על סמ
Hermine	Wachsmann	1876	Berlin, Germany	רשימת יהודים נרצחים מגרמניה	נרצח/ה
Hermine	Wachsmann	1876	Berlin, Germany	רשימת גירוש מברלין	נרצח/ה

מסמך 11 : רשימת ניספים מגרמניה
מקור: יד ושם

אריך פרנבך , אחיו של ברונו
ובנותיו גרדה וארנה נספו

1 תוצאות עבור: ✖ שם משפחה / נעורים = פרנבך ✖ שם פרטי = אריך

עמוד 1 מתוך 1 — 1 - 1 מתוך

שם פרטי	שם משפחה	שנת לידה	מקום מגורים	מקור המידע	הגורל על סמך ...
Erich	Fernbach	1882	Breslau, Germany	רשימת יהודים נרצחים מגרמניה	נרצח/ה
Erna	Fernbach	1919	Breslau, Germany	רשימת יהודים נרצחים מגרמניה	נרצח/ה
Gerda	Fernbach	1916	Breslau, Germany	רשימת יהודים נרצחים מגרמניה	נרצח/ה
Erna	Fernbach	1919	Breslau, Germany	רשימת יהודים נרצחים מגרמניה	נרצח/ה

מסמך 12: תעודה על שם רוזה פרנבך בת יצחק
מקור: חברה קדישא קהילת ירושלים

רוזה פרנבך
תאריך פטירה: 27.10.1940

משפחת הנפטרת:
בעלה ברונו פרנבך מהנדס
ובנה אריה פועל **בבן שמן**

התגוררה בירושלים רח' בצלאל

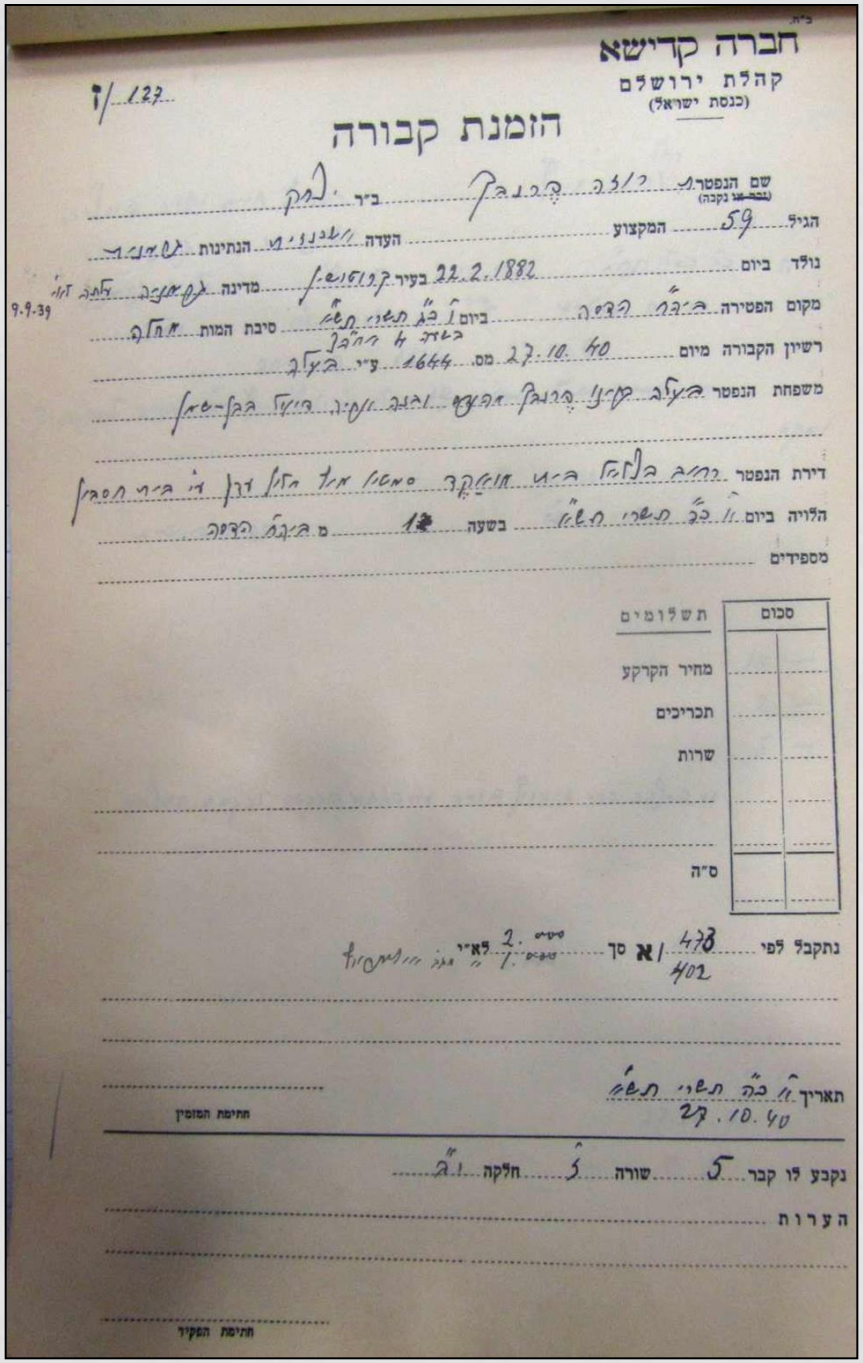

חברה קדישא
קהלת ירושלים
(כנסת ישראל)

הזמנת קבורה

שם הנפטרת: רוזה פרנבך בת יצחק
הגיל: 59 המקצוע: העדה: הנתינות:
נולד ביום: 22.2.1882 בעיר: מדינה:
מקום הפטירה: ביום: סיבת המות:
רשיון הקבורה מיום: 27.10.40 מס. 1644
משפחת הנפטר: בעלה
דירת הנפטר: רח' בצלאל
הלויה ביום: בשעה: 13
מספידים:

סכום	תשלומים
	מחיר הקרקע
	תכריכים
	שרות
	ס"ה

נתקבל לפי: 478 / 402 א סך: 2 לא"י

תאריך: 27.10.40
חתימת המזמין

נקבע לו קבר: 5 שורה: 5 חלקה: 13
הערות:
חתימת הפקיד

רחוב בצלאל שנות ה-50, מקור: יצחק סער

מסמך 13 : תיק ההתאזרחות של ברונו פרנבך

מקור: ארכיון המדינה

שם: פרנבך ברונו
כתובת: ירושלים, רחוב בצלאל בית מואקט
מקום לידה: zawodzie פולין.
תאריך לידה: 26.7.1879
אזרחות: גרמנית
מקצוע: מהנדס

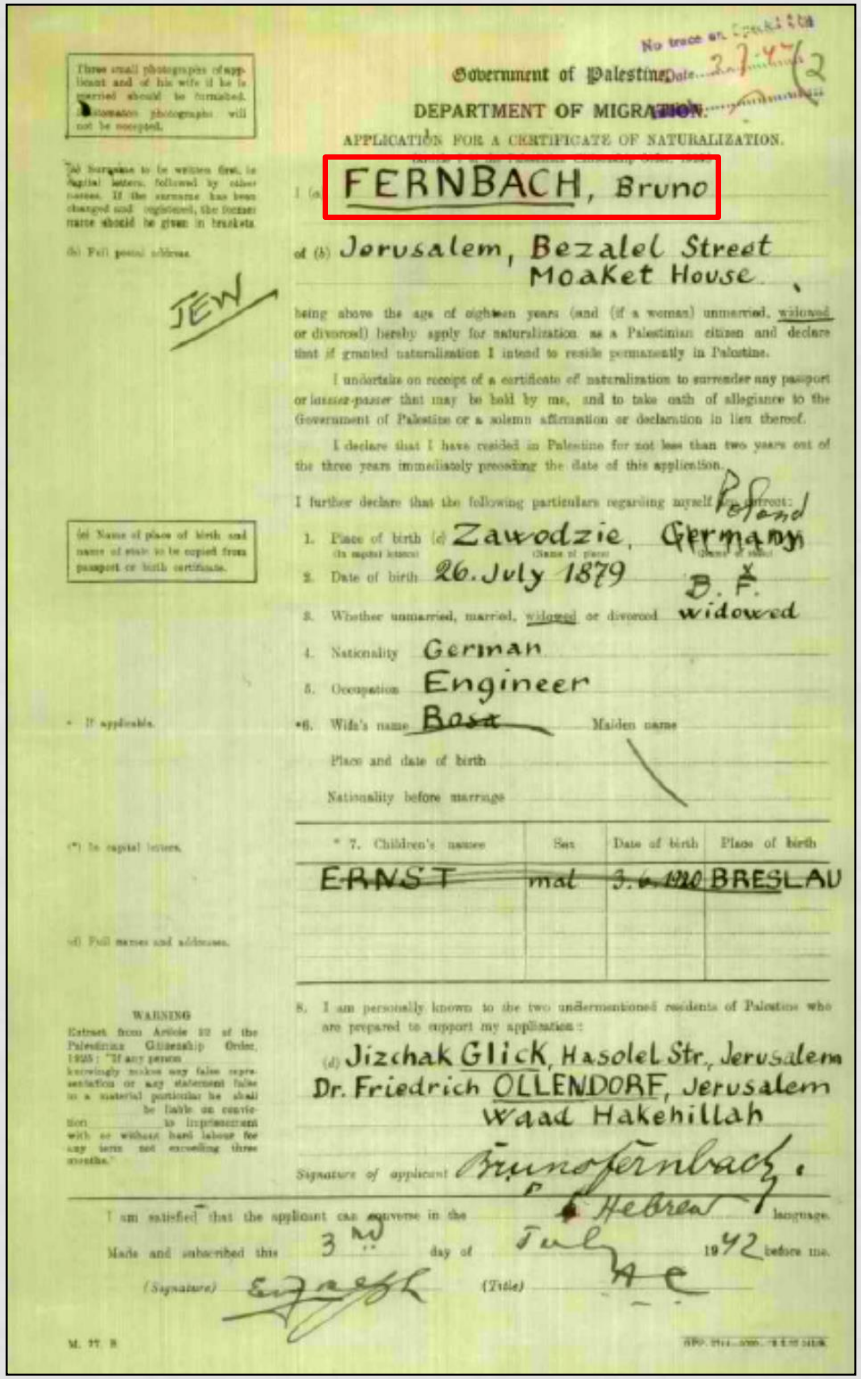

Government of Palestine

DEPARTMENT OF MIGRATION

APPLICATION FOR A CERTIFICATE OF NATURALIZATION.

I (a) FERNBACH, Bruno

of (b) Jerusalem, Bezalel Street Moaket House

being above the age of eighteen years (and (if a woman) unmarried, widowed or divorced) hereby apply for naturalization as a Palestinian citizen and declare that if granted naturalization I intend to reside permanently in Palestine.

I undertake on receipt of a certificate of naturalization to surrender any passport or laissez-passer that may be held by me, and to take oath of allegiance to the Government of Palestine or a solemn affirmation or declaration in lieu thereof.

I declare that I have resided in Palestine for not less than two years out of the three years immediately preceding the date of this application.

I further declare that the following particulars regarding myself are correct:

1. Place of birth (c) Zawodzie, Germany (Poland)
2. Date of birth 26. July 1879
3. Whether unmarried, married, widowed or divorced widowed
4. Nationality German
5. Occupation Engineer
6. Wife's name ~~Rosa~~ Maiden name
   Place and date of birth
   Nationality before marriage

* 7. Children's names	Sex	Date of birth	Place of birth
~~ERNST~~	~~mal~~	~~3.6.1920~~	BRESLAU

8. I am personally known to the two undermentioned residents of Palestine who are prepared to support my application:

(d) Jizchak Glick, Hasolel Str., Jerusalem
Dr. Friedrich OLLENDORF, Jerusalem
Waad Hakehillah

Signature of applicant Bruno Fernbach.

I am satisfied that the applicant can converse in the Hebrew language.

Made and subscribed this 3rd day of July 1942 before me.

(Signature) (Title)

(a) Surname to be written first, in capital letters, followed by other names. If the surname has been changed and registered, the former name should be given in brackets.

(b) Full postal address.

(c) Name of place of birth and name of state to be copied from passport or birth certificate.

(*) In capital letters.

(d) Full names and addresses.

WARNING

Extract from Article 22 of the Palestinian Citizenship Order, 1925: "If any person knowingly makes any false representation or any statement false in a material particular he shall be liable on conviction to imprisonment with or without hard labour for any term not exceeding three months."

zawodzie פולין מקור: אתר galeriawielkopolsk

מסמך 14 : תעודת נישואין של ארנסט פרנבך עם חנה רבקה גרביה
מקור: ארכיון המדינה- 17897/2

תעודת נישואין של ארנסט פרנבך עם חנה רבקה גרביה
בירושלים ב-30.6.42 טו' תמוז תש"ב

(TO BE PREPARED IN QUADRUPLICATE).

CERTIFICATE OF MARRIAGE. — תעודת נשואין.

No. H 60201

District Jerusalem ירושלים מחוז — Town Jerusalem ירושלים העיר

Marriage solemnised at Jerusalem (Town), on 30-6-1942. — 19 שנת תש"ב לח' תמוז ביום ט"ו ירושלים (עיר) החופה היתה ב

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Name and Surname חשם המלא	Age הגיל	Calling משלח היד	Community העדה	Residence מקום מגוריו או מגוריה	Name and Surname of Father and Mother השם המלא של האב והאם	Calling of Father and Mother משלח ידם של האב והאם	Residence Father and Mother מקום מגוריהם של האב והאם	Name and Surname of Witnesses השם המלא של העדים	Calling of Witnesses משלח ידם של העדים
Husband הבעל ארנסט פרנבך ERNST FERNBACH	22	פועל	יהודית (אשכנזית)	ירושלים	ברנו פרנבך רוזה "	—	חיפה	פרד מנדלר	
Wife האשה חנה רבקה גרביה CHANA REBEKA GRABIE	26	—	יהודית (אשכנזית)	ירושלים	מרדכי מאיר גרביה רחל "	—	פולין	שלמה ומי	

Certified that the above is a true extract from the Register of Marriage kept at the office of _____ in the town of _____ in the _____ District.

הריני מודיע בזה שהתעודה דלעיל היא העתק נכון מפנקס הנשואין שנערך במשרד הרבנות הראשית לארץ ישראל בעיר ירושלים במחוז ירושלים

Date 30-6-1942 התאריך ט"ו תמוז תש"ב — Signature _____ חתימה

GPP. 11488—250 Bis.—21.1.41—1647/8.

מסמך 15 : לשכת הגיוס ירושלים
מקור: ארכיון הציוני S37/1785

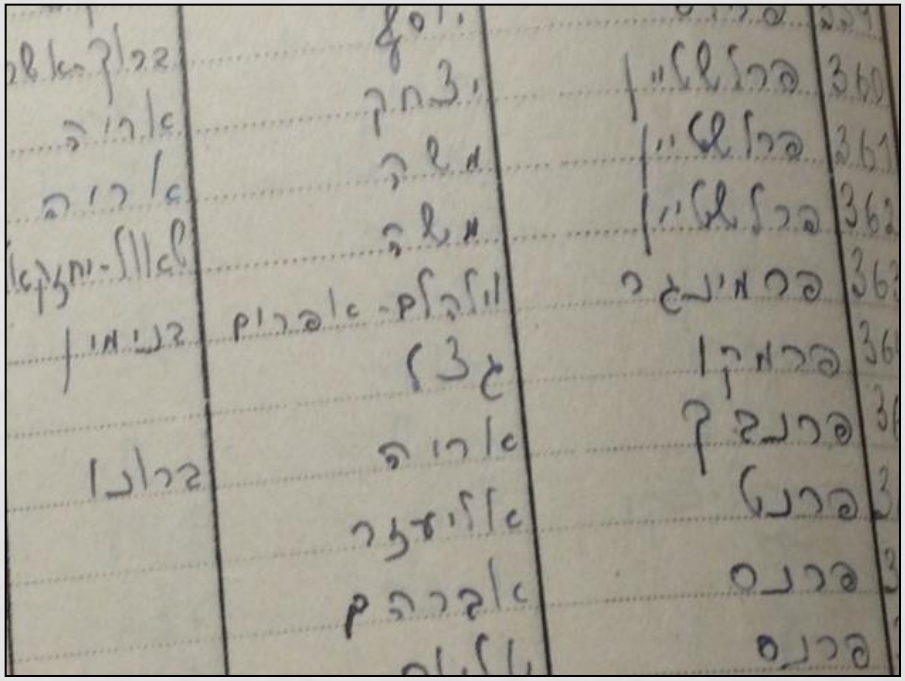

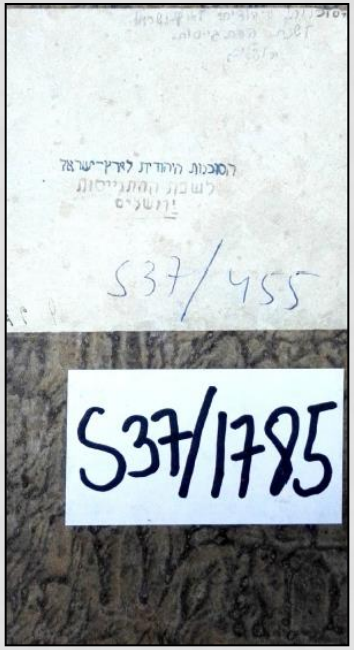

פרנבך אריה בן ברונו
מועד גיוס 5.7.1942

Arie Fernbakh, child of Bruno	אריה פרנבך [בן/בת] ברונו
Birth Year:	1920
מקום:	Jerusalem
מקום:	ירושלים
ארץ מוצא:	גרמניה
מקצוע:	פועל
מספר תעודת זהות:	112320
קרבה:	רוק
תאריך עלייה:	1936
Place of Employment (Hebrew):	בית חרושת-י-ם
Language of Record:	Hebrew
Military ID:	30402
Pluga:	ר.א.ס.סי
Enlisted on:	1942-Jul-5

מסמך 16 : רשימת הנופלים מתנדבי ארץ ישראל
מקור: יחידות עבריות בצבא הבריטי

FERNBACH, Dvr. ERNEST, PAL/30402. 462 Gen. Transport Coy., R.A.S.C.; lost in s.s. *Erinpura* (Glasgow). 1st May, 1943. Panel 16. Column 2.

מס'אישי	דרגה	שם	חיל	יחידה	תאריך	מקום	נסיבות
30402	טוראי	אריה(ארנסט) פרנבך	הובלה	462	1.5.1943	בלב ים	בקרב

שמו הוא: **אריה ארנסט**

סמל פלוגת הובלה 462,
מקור: אתר מוזיאון הלוחם היהודי

מסמך 17: הזמנת קבורה על שם ישראל-ברונו בן הרמן פרנבך

מקור: חברה קדישא קהילת ירושלים

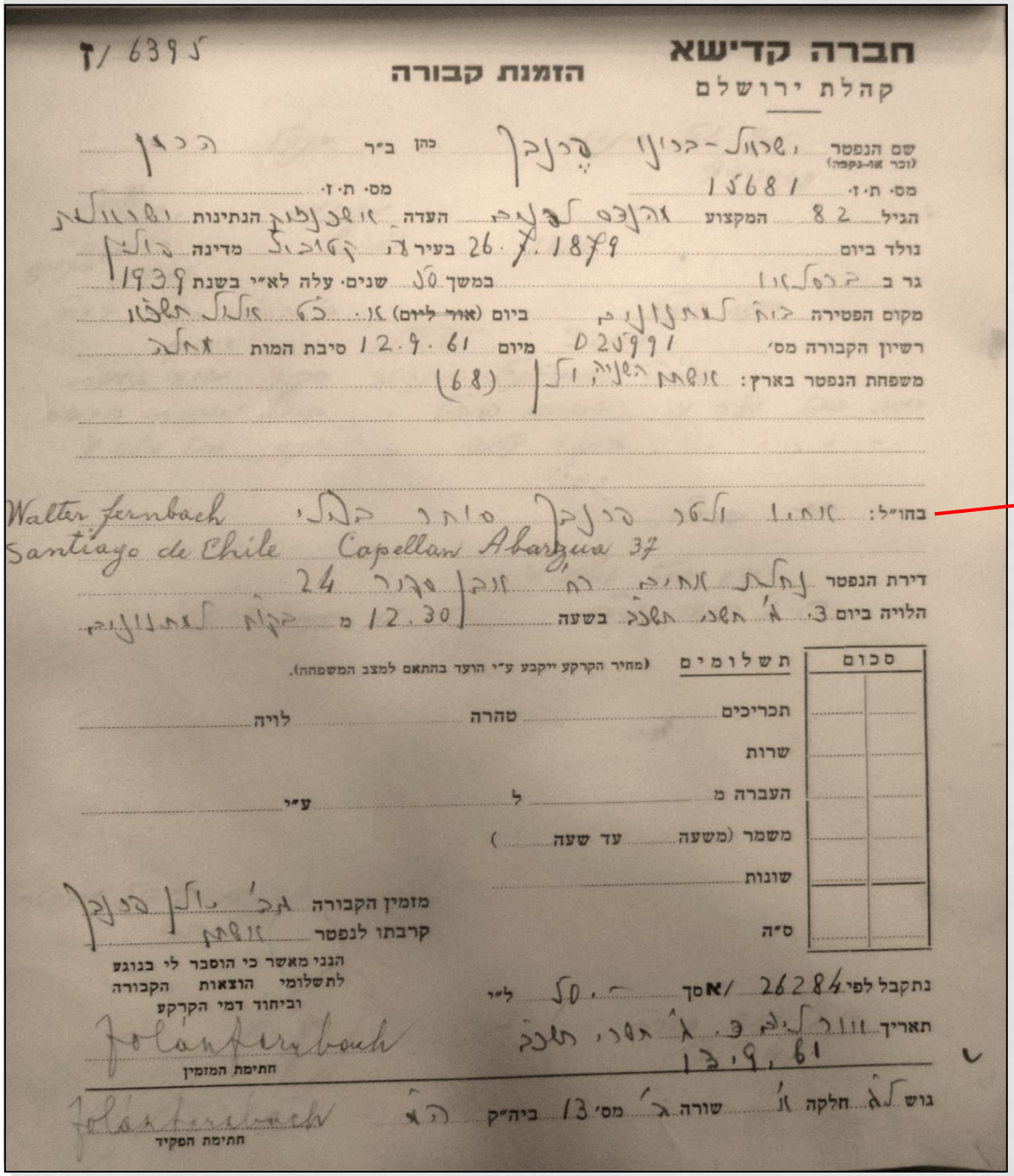

חברה קדישא
קהלת ירושלים

הזמנת קבורה

ז/ 6395

שם הנפטר (זכר או-נקבה): ישראל-ברונו פרנבך כהן ב"ר הרמן
מס' ת.ז. 15681 מס' ת.ז.
הגיל 82 המקצוע [illegible] העדה [illegible] הנתינות [illegible]
נולד ביום 26.7.1879 בעיר [illegible] מדינה [illegible]
גר ב [illegible] במשך 50 שנים. עלה לא"י בשנת 1939
מקום הפטירה [illegible] ביום (אור ליום) [illegible]
רשיון הקבורה מס' 025991 מיום 12.9.61 סיבת המות [illegible]
משפחת הנפטר בארץ: אשתו [illegible] (68)

בחו"ל: אחיו ולטר פרנבך [illegible]
Walter Fernbach
Santiago de Chile Capellan Abarzua 37

דירת הנפטר [illegible] רח' [illegible] 24
הלויה ביום 3. ג' תשרי תשכ"ב בשעה 12.30 מ [illegible]

סכום		תשלומים (מחיר הקרקע ייקבע ע"י הועד בהתאם למצב המשפחה).
		תכריכים ..... טהרה ..... לויה
		שרות
		העברה מ ..... ל ..... ע"י
		משמר (משעה ..... עד שעה .....)
		שונות
		ס"ה

מזמין הקבורה [illegible] פרנבך
קרבתו לנפטר אשתו

הנני מאשר כי הוסכר לי בנוגע לתשלומי הוצאות הקבורה וביחוד דמי הקרקע
Folan Fernbach
חתימת המזמין

נתקבל לפי 26284/ אסך ..50 ל"י
תאריך [illegible] 3. ג' תשרי תשכ"ב 13.9.61

גוש [illegible] חלקה [illegible] שורה ג' מס' 13 ביה"ק [illegible]
Folan Fernbach
חתימת הפקיד

ברונו פרנבך
תאריך פטירה: 13.9.1961
האח ולטר מתגורר בצ'ילה
ברונו התגורר בירושלים

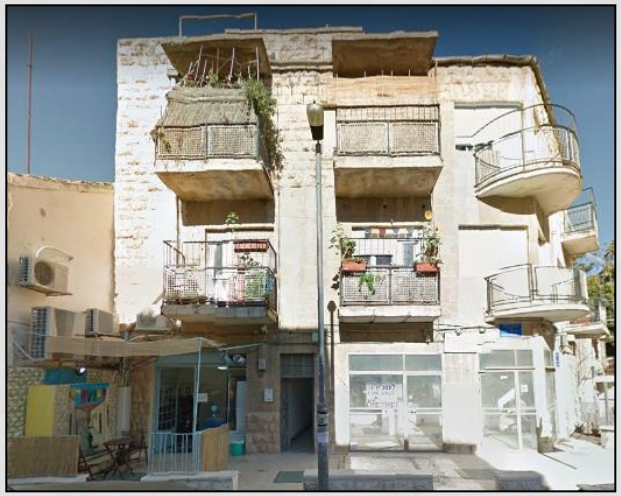

רחוב אבן ספיר 24, ירושלים.
מקור: google

מסמך 18 : אילן משפחת פרנבך הצגה חלקית

מקור: ארכיון הציוני

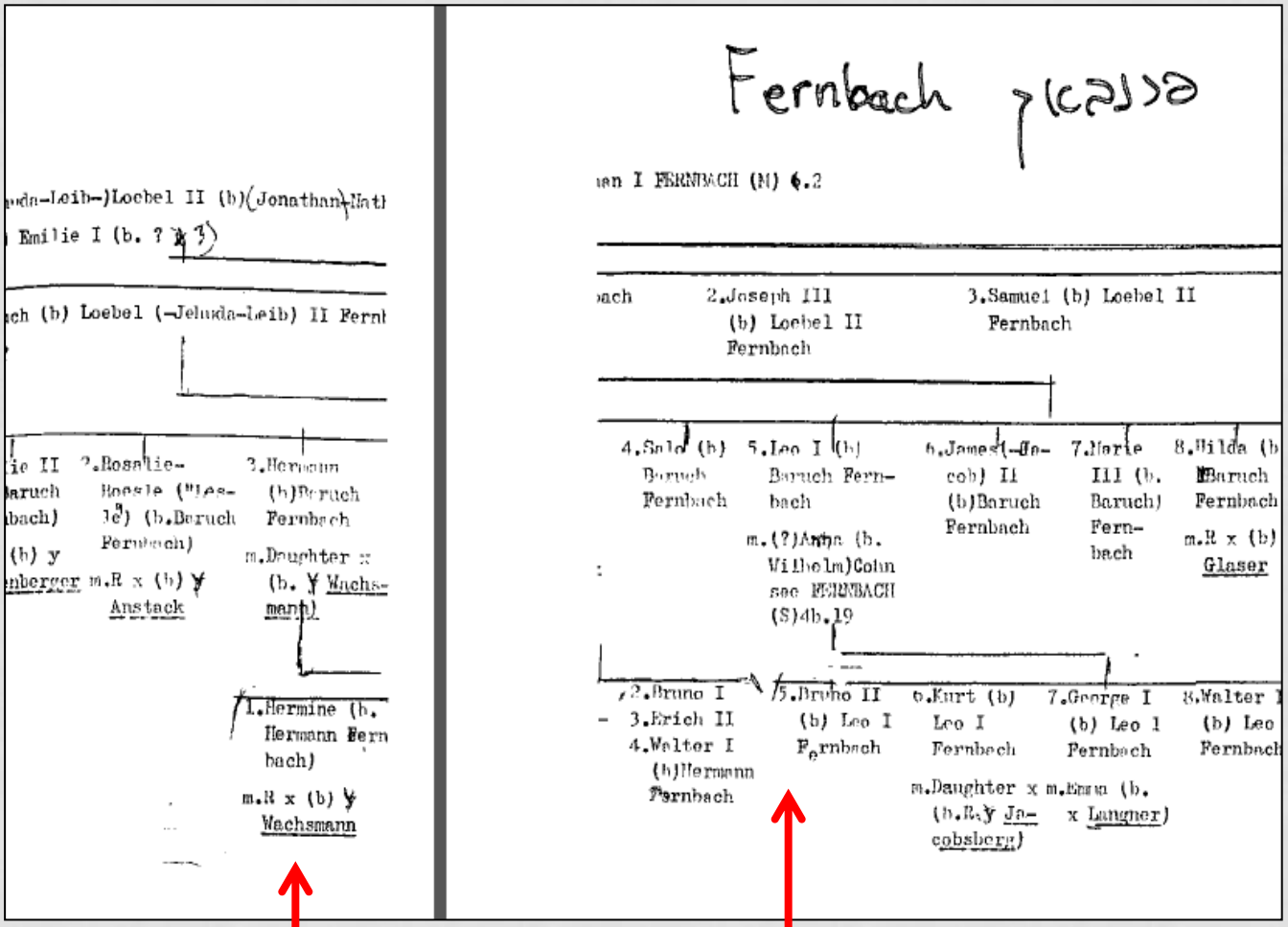

אחותו של ברונו: הרמין וכמן

ברונו ואחיו אריך וולטר